

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krome, za Nemčijo in druge dežele 4 krome, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5, I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravnštvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Nemško-klerikalna zveza.

Zaščitnica kranjskega nemštva in nemštva, »Kranjska nemška hranilnica« v Ljubljani, je imela dne 12. aprila letošnji občni zbor.

Ta hranilnica, ali, kakor jo ljudje imenujejo, šparkasa, je imela septembra meseca 1908 še 71 milijonov premoženja, danes ga ima le še 48 milijonov. V dobrih petnajstih mesecih je izgubila okoli 25 milijonov in tudi letošnje leto izkazuje vsak mesec veliko tisoč kron več dvigov, nego vlog. Danes ima »Kranjska hranilnica« komaj toliko denarja, kolikor ga je imela pred 22 leti, izgubila je pa v omenjenih 15 mesecih toliko, kolikor si je pridobila celih prvih 50 let svojega obstanka.

Letošnji občni zbor »Kranjske hranilnice« je v marsičem zanimiv. Ravnateljstvo je predložilo izkaz o vlogah koncem leta 1909 v nemškem in slovenskem jeziku. Doslej se je »Kranjska hranilnica« branila slovenskega jezika, dosledno ga je povsod prezirala, na svoji hiši ima še vedno samonemški napis, hudi pretekli meseci so pa ošabno nemško gospodo zmozdili. Poudariti je pa seveda takoj treba, da tega niso storili morda iz ljubezni do našega jezika, ne, ampak, ker jim diši slovenski denar, ki so ga toliko izgubili. Seveda je veliko vprašanje, koliko uspeha bodo dosegli.

Drugo, kar je zanimivo s tega občnega zbora, pa je, da je »Kranjska hranilnica« 174.000 K čistega dobička razdelila v nemške in klerikalne namene, Nemci so dobili večji kos, namreč 131.000 K, klerikale pa 43.000 K. Za slovenske narodne namene ni ta hranilnica dala nič, dasi si je s slovenskim denarjem nakopičila lepe milijone.

»Kranjska hranilnica« je dala med drugim za nemške šole okoli 60.000 K, dočim slovenske niso nikjer nič dobile. — »Kranjska hranilnica« se trudi, da bi pri nas pri sodiščih, davkarijah in drugih oblastvih prišli samo nemški uradniki, ki bi slovenskega kmeta ne hoteli razumeti

v njegovem jeziku, kakor je bilo pred 50 leti, zato podpira nemške šole in nemške študente, slovenskim ne da nič. Ravno tako je dala za nemško gledališče v Ljubljani 40.000 kron, za slovensko pa niti vinarja, ker hoče, da bi povsod vladal le nemški jezik, slovenski pa bi se naj iztrebil.

»Kranjska hranilnica« je dala končno 25.000 K za nove orglje v šenklavški cerkvi v Ljubljani.

Kakor znano je ljubljanski škof meseca septembra predlanskim, ko so bile proti Nemcem v Ljubljani velike demonstracije kot odgovor na široke nemške napade na mirne Slovence v Ptuj, pisal nemškemu protestantom ljubljanskim pismo, v katerem jim je izrekel obžalovanje nad vsem, kar se je zgodilo — v resnici so bile pobite samo šipe, Nemcu se nobenemu ni nič naredilo. To je bilo Nemcem všeč in sklenili so s škofom in njegovo stranko debelo prijateljstvo. »Domoljub« je priporočal »Kranjsko hranilnico«, ker mu je škof ukazal tako, našli so se pa tudi duhovniki, ki so se celo na prižnici zavzemali za ta nemški zavod, ker jim je istotako ukazal škof. »Kranjska hranilnica« se je zdaj izkazala hvaležno, dala je škofu kar 25.000 K za šenklavške orglje, ki bi jih škof rad imel nove, dasi ve vsak, da te orglje prav dobro done in da je samo škofov napuh, da hoče imeti nove. Tisti, ki so bili kdaj z birmanci v stolni cerkvi v Ljubljani, vedo, da bi te orglje še lahko 50 let služile svojemu dosedanjemu namenu in da ni prav nič potreba novih. Če bi »Kranjska hranilnica«, ki se tako rada baha, koliko dá v dobre namene, res hotela kaj dati za to, darovala bi lahko za kaj drugega, ne pa za stvar, ki je ni treba. Naj bi bila dala za gasilna društva, za zanemarjene otroke, za uboge, sirote in vdove več, kakor pa da je vrgla le par drobtinic s svoje bogate mize v te namene. V koliko krajih je potrebna šola, ker morajo otroci zdaj hoditi po uro daleč k šolskemu pouku, a »Kranjska hranilnica« za to nima denarja, pač pa meče kar

po 25.000 kron škofu, da se bo postavil okrog, da ima najlepše orglje v celi deželi.

V »Kranjski hranilnici« je gotovo še nad 30 milijonov slovenskega denarja. Če bi »Kranjska hranilnica« bila res nepristranska, dati bi morala letos Slovencem od svojega čistega dobička 110.000 K, Nemcem pa samo 60.000 K. Teh 110.000 kron bi morala dati v take namene, da bi Slovenci res kaj imeli od njih, da bi prišel denar v splošni blagor in korist. Tega seveda »Kranjska hranilnica« ne stori in ne bo storila, ker plačuje le svoje zavezničke, da ji pode nerazsodne ljudi k njej, da z njih denarjem šari, kot se ji zljubi, ne da bi pri tem upoštevala le količkanj potrebe, ki jih je toliko v naši deželi.

Belokranjska železnica.

V torkovi seji je poslanska zbornica razpravljala o predlogu jugoslovanskih poslancev Vukovića, Hribarja in tovarišev glede dalmatinskih in glede belokranjske železnice.

Končno je javnost, zlasti kranjska izvedela, kako načelno stališče zavzema vlada glede belokranjske železnice in koliko je resnice na tistih vznemirljivih vesteh, ki se zdaj in zdaj razširjajo.

V imenu vlade je železniški minister W r b a poudarjal izredno važnost dalmatinske in belokranjske železnice, tako s stališča avstrijskih interesov, kakor s stališča skupnih državnih interesov, namreč državne obrambe.

Izjavil je dalje, da je neodložljiva dolžnost državne uprave storiti vse, kar je v njenih močeh, da se te železnice zgrade.

Kar se tiče železnice na avstrijskem ozemlju, je minister povedal, da so predela za progo Knin - Pribudič docela izvršena, za kranjsko progo iz Novega mesta do Metlike pa se začne takoj z izdelovanjem podrobnih načrtov, in sicer se izpelje ta proga čez Črnomelj.

Toliko časa sporno vprašanje, kje naj se izpelje belokranjska železnica, je torej rešeno v tem smislu, da pojde belokranjska železnica iz Novega mesta na Črnomelj in od tod na Metliko.

Končno je minister tudi povedal, kar je z ozirom na omahovanje in odlašanje ogrske vlade glede zgradbe dotične železniške zveze od Karlovca do Metlike posebno važno, da bo namreč avstrijska vlada zgradila železnico Novo mesto - Črnomelj - Metlika ne glede na to, če bo zveza od Metlike do Karlovca pravočasno zgrajena ali ne.

Sedaj smo pač na jasnem. Belokranjska železnica se začne graditi, čim bodo izgotovljeni natančni načrti.

Zasluga, da se je stvar vendar spravila v tir, gre poslancem, združenim v »Zvezi južnih Slovanov«, predvsem pa predlagateljema, poslancema Vukoviću in županu Ivanu Hribarju. Klerikalni poslanci se, kakor navadno, niso niti zmenili za koristi Bele Krajine. — Kje je ostal belokranjski poslanec Šuklje?

Res, marljivega poslanca imajo belokranjski volilci!

Preuredba ljudske šole.

Zborovanje odbornikov za preuredbo ljudskega šolstva.

Dunaj, 10. aprila 1910.

Pred dvema letoma se je na Dunaju osnoval iz zastopnikov nemške-avstrijske učiteljske zveze, društva »Freie Schule« in socialno - pedagoškega društva komite za reformo ljudske šole. Ta komite si je postavil nalogo, da izvrši poizvedbe o razmerah avstrijskega ljudskega šolstva, da razkrije v znanstvenem in statističnem oziru sedanje stanje avstrijskega šolstva in da dobi iz tega temelj za delovanje reformacije ljudskega šolstva v naprednem smislu. Komite za reformo ljudske šole je s pomočjo naprednih nemških učiteljskih organizacij izvršil poizvedbe najprej v nemških avstrijskih pokrajinah. Komite ima že 3000 izpolnjenih vprašalnih pol, katerih statistična obdelava se bliža koncu in kaže izredno zanimiv material. Komite pa je v spoznanju da bi poizvedbe o razmerah ljudskega šolstva, le v nemških delih Avstrije z ozirom na skupni smoter ostale samo nepopolno delo, stopil v dogovor z drugimi avstrijskimi narodnostmi. Tu so prišle v prvi vrsti v poštev nemške učiteljske organizacije, ki so za to novo gibanje pokazale veliko zanimanje in so se na povabilo komiteja tudi takoj lotile dela, kjer so si pridržale popolno avtonomijo.

V nedeljo, dne 10. aprila t. l. so se torej sešli na Dunaju zastopniki učiteljskih organizacij vseh narodov, da pod predsedstvom docentov dr. Rudolfa Goldscheida in dr. Gustava Scheua prečajo o

dosedanjih uspehih akcije in se posvetujejo o nadaljnjem delu. Zborovanja so se udeležili: dr. Goldscheid in dr. Scheu (komite za reformo ljudskih šol), Denk in Lang (nemško - avstrijska učiteljska zveza), Enlein in Speiser (»Freie Schule«), dr. Goldmann, Schmiedl, prof. dr. Jerusalem, prof. Kopetzky in prof. Hartwig (socialno - pedagoško društvo, zadnji tudi kot zastopnik društva za šolsko reformo) in tajnik komiteja, jur Klammer. Kot delegat zveze slovenskega učiteljstva v Avstriji je prišel tajnik Matija Hajný (Janovice na Moravskem), kot delegat češke učiteljske zveze Fr. Moravec (Praga) in Jos. Smrtka (Praga), kot delegat moravske učiteljske zveze Al. Valenta (Svabeni-ce), kot delegat poljske učiteljske zveze Stanislav Palka (Bohinja) in Henrik Kanarek (Krakov), kot delegat rusinske učiteljske zveze Aleksa Hajdukjevič (Lvov), kot delegat Zaveze avstrijskih jugoslov. učiteljskih društev E. Gangl (Idrija), kot delegat dalmatinske učiteljske zveze Mirko Kirinčić (Korčula), kot delegat »Narodne Prosvjete« v Istri Anton Opašić (Pazin) in kot delegat italijanske učiteljske zveze Anton Bettioli (Trst).

Dr. Gustav Scheu je poročal o dosedanjem delu komiteja. Ko so vsi delegati, ki so zastopali skupno 48.500 organiziranih naprednih učiteljev in učiteljic, poročali o stanju dela v svojih organizacijah, je dr. Karel Englisch (Čeh) temeljito govoril o statističnem delu prevzete naloge. Dr. Goldscheid je razvil v velikih potezah sliko o začetem gibanju in je stavil predloge za nadaljno delovanje celotne reformacije.

Zborovanje je pokazalo popolno soglasje zastopnikov zbranih organizacij. — Delegati posameznih narodnosti v katerih področju niso poizvedbe še završene, pač pa so že v teku, so se izjavili, da bodo pospešili svoje delo. Potem, ko bo ves material zbran in obdelan, se prirede za vsako narodnost po komitejih, ki pa ne bodo sestavljeni samo iz učiteljev, temveč iz zastopnikov vseh slojev in stanov, javni shodi za ljudskošolsko reformo. Tu se bo o uspehih dela poučila najširša javnost, ki se bo izrekla v obliki predlogov, referatov in nasvetov za reformo ljudskega šolstva. Vsa ta akcija dobi naposled svoj višek v javnem državnem shodu za ljudskošolsko reformo na Dunaju, kjer se bodo pregledali uspehi vseh posameznih shodov in dobili pozitivno obliko v modernem šolskem programu, slonečem na statističnih podatkih. Da se ta šolski program uresniči, to bo skrb nadaljne agitacije in propagande. Delegati so izjavili, da ostanejo stalni referenti svojih organizacij in da se kot njih zastopniki udeležijo vseh bodočih zborovanj.

Zborovanje je bilo zaključeno v navdušenem razpoloženju in zavesti, da se je začelo veliko in znamenito kulturno delo.

Po zborovanju komiteja za reformo ljudskega šolstva so se posvetovali vsi zastopniki posameznih učiteljskih organizacij o skupni akciji, ki jo započne vse napredno avstrijsko učiteljstvo v dosegu moderne službene pragmatike za vse ljudskošolsko učiteljstvo v Avstriji.

Zveza slovenskega učiteljstva v Avstriji bo o tem velevažnem vprašanju razpravljala letos na svojem shodu v Krakovu. Referat je prevzel poljski tovariš Stanislav Palka.

Politični pregled.

Zopet ogromno posojilo.

Poročali smo že, da je vlada predložila poslanski zbornici predlogo za najetje novega državnega posojila v znesku 182 milijonov kron. To posojilo bi se naj porabilo v pokritje tiste gotovine, ki jo je finančni minister vzel iz državne blagajne v času vojne napetosti med Avstrijo in Srbijo. Z ozirom na to, da je finančno ministrstvo zapostavilo radi pomanjkanja pokritja več točk, ki so bile odobrene že v lanskem proračunu, so Poljaki izjavili, da bodo za posojilo glasovali samo pod pogojem, ako se istočasno nakaže denar tudi za vse zapostavljene točke. Vlada je bila v veliki zadregi, a rešila se je iz zagate s tem, da je znesek posojila, ki bi se imelo prvotno najeti, povišala od 182 na 220 milijonov, češ, da ji je edino na ta način mogoče pokriti primanjkljaj v državni blagajni in zapostavljene točke v lanskem proračunu. In vladne stranke so seveda stvar takoj odobrile. Pa čemu tudi ne, saj tega posojila ne bodo plačale te stranke, marveč ubogi davkoplačevalci. In vsa ta ogromna posojila, ki jih je naša država morala tekom enega leta najeti, so se porabila za stroške priklopljenja Bosne in Hercegovine! Ali je bilo tega treba? Ali ni še dovolj bremen, ki jih morajo nositi davkoplačevalci?!

Naši klerikalci v vladni lopi.

Na Dunaju se zadnje dni gode prav čudne stvari. Rjoveči lev, dr. Šusteršič, je postal nenavadno krotak in pravijo, da ne bo dolgo trajalo, ko bo kot pohlevno jag-nje zobal ves iz vladnih jasli. — Češki listi namreč poročajo, da se nameravajo češki in sloven. klerikalci ločiti od »Slovenske Enote« ter se pridružiti nemško-poljski vladni večini. Seveda bodo za to izdajstvo dobili mastno plačilo. Kako bo to plačilo, še ne vemo, a izvedeli bomo zanjo v kratkem. Kravjo kupčijo med vlado in klerikalci bo seveda poplačal naš kmet s svojo kožo!

Dopolnilne volitve in volilna reforma na Hrvatskem.

Poročali smo že, da je treba v hrvatski sabor 10 dopolnilnih volitev. Te dni

so se izvedle volitve v petih okrajih. V okrajih Varaždin, Gospič, Bošnjaki in Novska so zmagali kandidatje hrvatsko-srbske združitve, v Kloštru pa kandidat Starčevićeve stranke prava. Dopolnilnih volitev je treba še v petih okrajih. Skoro gotovo je, da bodo tudi v teh okrajih večinoma izvoljeni pripadniki hrvatsko-srbske združitve. — V kratkem se predloži hrvatskemu saboru volilna reforma, s katero se pomnoži število volilcev na Hrvatskem za več sto tisoč. Volilna reforma je že predložena vladarju v predodobrenje in se vrne vladi najbrže še tekom tega tedna. Takoj na to jo vzame v pretres hrvatski sabor.

Občinske volitve v Srbiji. — Mestno posojilo v Belgradu.

Začetkom tega meseca so se vršile po vsi Srbiji občinske volitve. Vladni stranki — staroradikalna in mladoradikalna — sta si priborili skoro dve tretjini vseh občin. — Opažati pa je, da so glasovi opozicije, ki jo tvorijo združeni naprednjaki, močno narasli, iz česar se lahko sklepa, da vladni stranki polagoma nazadujeta, dočim pridobiva opozicija vedno več tal. — Mestna občina belgradska je sklenila v svrhu regulacije mesta in kanalizacije najeti posojilo v znesku 60 milijonov kron. Odločitev o posojilu je občinski svet prepuštil volilcem. Preteklo nedeljo se je vršilo glasovanje. Za posojilo je glasovalo okrog 3000 volilcev, proti pa nekaj nad 1000. Belgrad bo torej postal v kratkem moderno mesto, a tudi po vzoru modernih prestolnic silno zadolženo mesto.

Bolgarsko - srbska carinska zveza.

Bolgarski ministrski svet je te dni razpravljal o vprašanju carinske zveze s Srbijo. Ministri so se izrekli za to zvezo ter naročili ministrskemu predsedniku, dr. Malinovu, naj se napoti v Belgrad, ter se s srbskim ministrskim predsednikom, Pašićem, dogovori o vseh podrobnostih te zveze.

Vseslovanski shod v Sofiji.

Vseslovanski shod v Sofiji, ki se ga udeležijo najuglednejši slovanski politiki in odličnjaki, se prične dne 13. julija. Shoda se udeležijo tudi Poljaki, ki so sicer preje grozili, da radi spora z Rusi ne pridejo na shod. Shoda se udeležita kot gosta tudi srbski kraljevič Aleksander in bolgarski kraljevič Boris. Da bodo prireditve v Sofiji sijajne, dokazuje to, da je za ozaljšanje mesta in sprejem slovanskih gostov določenih 100.000 K.

Razgled po Slovenskem.

r **Torej res!** Opetovano smo že pisali o tem, da je škof Anton Bonaventura dobil od države posojilo v znesku pol milijona kron. Ker je škof na naša razkritja molčal in tudi njegovi listi niso o stvari

bleknili niti ene besede, smo z gotovostjo domnevali, da naše razkritje odgovarja resnici, zanesljivih dokazov za to pa vendar nismo imeli. **A sedaj imamo tudi te dokaze!** V poslanski zbornici je namreč poslanec Elenbogen napadel vlado, očita jo, da slabo gospodari z državnim denarjem in da na brezvesten način razsiplje. V dokaz svoje trditve je navedel milijonsko posojilo, oziroma darilo, ki ga je vlada dala ljubljanskemu škofu. In na splošno začudenje je vstal finančni minister vitez Bilinski ter v javni seji priznal, da je škof Anton Bonaventura Jeglič res dobil imenovano milijonsko darilo iz državnega verskega zaklada. Ali si čul, slovenski kmet? Sicer pa, ali veš, kdo je izposloval škofu to ogromno darilo? Nihče drugi kakor oni klerikalni poslanci, ki si jih ti sam volil, da bi zastopali tvoje koristi. Ali so tvoji poslanci, dr. Šusteršič, Šuklje, Gostinčar, Demšar in kakor se že ti gospodje imenuje, že tebi, slovenski kmet, izposlovali kdaj od države kako brezobrestno posojilo ali celo darilo? Še nikdar! Škofu pa, ki ima 24.000 kron letne plače, ki nikdar ne seje, a vendar le žanje, so izposlovali kar pol milijona! Čigavi so potem ti poslanci? Tvoji ne, ker se za tvoje koristi ne brigajo čisto nič, marveč skrbe samo za to, da bi škofu napolnili vsikdar prazen žep! Torej ti poslanci niso kmetski, kakor se sicer bahajo, marveč škofovi! Ali ni to res, dragi slovenski kmet? Kako dolgo boš še torej tlačnil poslancem, ki zastopajo škofa mesto tebe? Čes bi že bil, da bi se otrešel teh škofovih hlapcev!

r **Poslanec, kakršen bi bil za slovenskega kmeta!** Ljubljanski državni poslanec župan Ivan Hribar je izposloval za prebivalce na ljubljanskem Barju, ki so trpeli vsled lanske velike povodnji, državno podporo v znesku 6600 kron. Ta podpora se Barjanom izplača že v najkrajšem času. Vidite, slovenski kmetje, tako se napredni poslance poteguje na Dunaju za svoje volilce. Kaj pa delajo vaši klerikalni poslanci? Kimajo in beračijo pri vladi milijone, a bognezadeni za vas, njihove volilce, marveč za škofa, ki ima 24.000 K letne plače! Prav se vam godi: Kakor si postiljate, tako boste spali, kakršne poslance ste si izvolili, take pa imate!

r **Pri občinskih volitvah v Ljubljani** pretekli ponedeljek, sredo in petek so v vseh treh razredih sijajno zmagali kandidati narodno-napredne stranke. Živio!

r **Volitve na Goriškem.** Pri nadomestnih deželnozborskih volitvah na Goriškem je na Krasu zmagal naprednjak dr. Gustav Gregorin, v trgih in mestih pa predsednik narodno-nepredne stranke Andrej Gabršček.

r **Hud udarec za naprednjake na Štajerskem.** V sredo je po daljši bolezn umrl državni poslanec Vinko Ježovnik, posest-

nik v Velenju na Štajerskem. Bil je vrl naprednjak in marljiv poslanec. Njegova izguba pomeni hud udarec za slovensko napredno stvar na Štajerskem. Vrlemu možu trajen spomin!

r **Družbi sv. Cirila in Metoda** je poslala tvrdka Jelačin starega denarja in mnogo znamk. — Rodoljubi, posnemajte vzgled! — Hvala!

r **Jubilejni dar slovenske mladine.** Otroški vrtec v Rocolu je poslal družbi sv. Cirila in Metoda 9 K 47 h kot jubilejni dar mladine. — Slovenska mladina, stori tudi ti tako širom domovine!

r **O Binkoštih** se vrši na Dunaju vseavstrijski esperantski shod. Ker je takrat že otvorjena mednarodna lovska razstava, pride mogoče tudi kak slovenski esperantist na Dunaj. Ta naj ne zamudi prilike, obiskati esperantski shod, da bo videl, kako zmaguje naša ideja. Natančnejša pojasnila daje radevolje Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

Dolenjski novičar.

Z Vač.

d **Naši podreplniki** so jo »zafurali«. Vse skupaj, tudi prižnica, jim ne bo več pomagala. V nedeljo se je naš kaplan raztogotil na prižnici tako, da se nam je studilo. Cela pridiga je bila samo od »Slovenskega Doma«. Rekel je, da kdor je bil pri spovedi in če bere »Slovenski Dom«, tudi če je dobil odvezo, da ne drži. No, mi že vemo, da če bi mogel, bi nas kaplan spravil še to pomlad v pekel, zakaj njegovo delovanje je vse prej ko krščansko. Le tako naprej in kmalu ne boste imeli niti enega prijatelja v fari. Saj prvih mož imate že tako malo, ampak so sami taki, ki imajo maslo na glavi. To si pa zapomnite, da je cerkev kraj molitve, ne pa za uganjanje politike. Saj imate vsak dan od jutra do večera čas, pa agitirajte in delajte zdražbe, v cerkvi pa naj bo mir.

d **Poglejmo**, kdo je na Vačah krokar, ker nam pravite, da smo mi. Na veliko nedeljo so vaši prijatelji krogali pri Osoleli čez 11. uro zvečer. Rjovelji so kakor živina. Tudi gospod »vahtmajster« jim je pomagal. Potem pa so še napadli mirnega fanta »Sokola«. Tudi velika nedelja vam ni zadosti sveta. Na katoliški podlagi se vse sme. Tisti dan pa so bile napredne gostilne zgodaj zaprte. Mi imamo še vero, a vi je nimate in čuditi se moramo, da vas za vaše hinavščine že ni bog kaznoval. Le zvijajte se kakor hočete, mi vemo, kdor hoče druge učiti, mora biti sam dober, tega pa pri vas ne vidimo. Z grdim ste nas začeli in odprli ste nam oči, da vidimo, kako grd mora biti človek, če se hoče po vašem imenovati, da je veren. Vse tiste laži, ki ste jih nakidali v »Domoljubu«, so vam svete. Resnica, ki jo pišemo mi v »Slov. Domu«, pa vam je greh zato, ker

ste sami greh. Vse kar ste pisali o našem učitelju, je laž. Kdor pa je pisal, je lažnik. Fej špijoni! Tudi kresniški klerikaleci lažejo o našem učitelju. So vsi po enem koptu!

d Kaj pa tisti »Orli«, ki so še letos dolžni, kar so še lani zapili, ali so krokarji ali ne? Kaj pa tisti, ki žre cele noči pri Osoleli, potem pa doma ženo pretepa, da si še k maši ne upa? Kaj je tisti krokar ali živina? O ne, tisti je veren katoličan. Sami sebe najprej pogledajte, in učite nas ljubezni, ne pa sovraštva, pa bo mir na Vačah, prej ne! Pa tudi pod vašo komando nikdar več, to si kar zapišite za kosmata ušesa.

Jz Št. Ruprta na Dolenjskem.

d Agitacija v cerkvi. Pri nas so začeli (gosp. Štrajhar) tudi v cerkvi s prižnice agitirati za mlekarno, jo hvatiti, koliko dobička daje, da bi čim več mleka znosili vanjo, nečejo pa povedati, koliko je stroškov in dolga, če imajo združniki dolžnost plačati dolg in izgubo. Povejte vse, tudi slabe, ne samo dobre strani, tudi neprilike, ki jih utegnejo imeti združniki, ki pravil ne poznajo, ker jih lahko Štrajhar izpremeni, kadar hoče in kakor hoče. Če je že cerkev postala kupčijska hiša ali hiša za politiko, pa naj bo. Spominjamo se pa, da je Zveličar z bičem izganjal kupčevalce iz templja in vemo, če bi zopet prišel, bi storil ravno tako in rekel bi: »Hiša božja je hiša molitve!«

d Naš kaplan se vtičejo v vse mogoče stvari, tudi v gospodarske, če jih razumejo ali ne, agitirajo za mleko, za štacuno na »placu«, za stvari, ki jih še nočemo povedati, zabavljajo čez one, ki jim niso všeč itd. Seveda se samostojno misleči možje s tem ne strinjajo, pa kaplan jih brž naredijo za liberalce ali brezverce. V cerkvi kriče, kdor je čez duhovnike in kaplane, je liberalce, je zoper Kristusa. Pa znamo še toliko misliti, da nismo proti Kristusu, če imamo o mleku, vinarstvu, o kupčijah ali gospodarstvu drugačne misli ko kaplan. Le udrihajte čez tiste, ki govorijo čez verske resnice, ne zlorablajte pa vere in svoj stan v politične, gospodarske ali kupčijske namene. — Bomo pa še mi zapeli:

Štrajhar naš je zvit lisjak,
slab, četudi ne kadi tobak,
kdor v njegov ne trobi rog,
kaznoval hudo ga bode Bog.

Zakaj ne zaupamo v Štrajharjevo mlekarno? Zato, ker ni hotel, da bi jo vodili naši domači možje, v katere imamo zaupanje, da bi prav delali in ne zavozili in nas nikoli v škodo ne pripravili. Lahko bi rekli: mlekarna je naša in podpirali bi jo z vsemi močmi. Tako pa ni naša, ampak je Štrajharjeva. V tiste, ki jih je pritegnil nase, nimamo zaupanja, ker vse prikimajo, kar Štrajhar hoče, če je prav ali ne. Tudi vidimo, da je mlekarna za to, da bi imel Štrajhar še večjo moč čez nas in z

nami delal, kar bi hotel, voliti bi morali tiste možice, ki jim on zapoveduje, da bi nas popolnoma usužnil. To pa ne bi bilo nam v korist. Drago bi plačevali tiste krajcarje, ki jih daje za mleko. Tako je in nič drugače.

Pesem našega kaplana.

Kadar nima druge muke,
Štrajhar skliče skupaj »Čuke«
in preden kdo se njih zave,
je zmešal vsem trde glave.

Vsi »Čuki« so ponočne tice,
pa tega vi nikomur ne recite,
le mislite, da ste »Sokoli«,
čeprav nerodni ste ko voli.

Le pridno vsi šparajte,
pa svetle kronce meni dajte,
srebrna kupim vam kolesa,
popeljem vas gorke v nebesa.

Vsi bodite moji špijoni,
da meni vredni ste kajoni;
zvečer, ponoči hodite okoli,
podnevi pridno se pa moli.

Če srečate mladenko,
Ne vžigajte žveplenko,
v tla obračajte oči,
potuhnjenost tako uči.

Kdor ni »Čuk«, ta ni kristjan,
če fant je tudi modrijan,
»Marinarice« imajo rade,
kar vas je moje »Čukalade«.

»Oberčuk« vas »Čuke«, sove jaše,
tak' meni vsikdar najbolj paše,
s eugljem vas držim v rokah,
da mene vbogate na mah.

Naj me nihče nikdar ne zanka,
ne spodobi pač se to za »Čuka«,
ponoči vselej se skovika,
prot' jutru šele kikirika.

Čvrstega fanta ne dobimo,
zato pa kruljave lovimo,
lepo, gibčno, čedno rast,
naredila sama je pošast.

Vse tiste fante in može,
pa tud' dekleta in žene,
ki nečejo v naš rog trobiti,
jih moramo z gnojnico oblit.

Da pa ravni, čisti boste,
vse na nos vi meni znos'te,
pa jih bomo obrek'vali,
in jih vse časti okrali.

Teater bomo tud' špilali,
tamburice slabo igrali,
mirnim, krotkim se smejali,
kar ni naše opljuvali.

Ne vhogajte doma moža, očeta,
Če mene on ne sluša, kaplaneta,
tud' smete se, če ni dr'gač zlagati,
da v cerkev greste, ne k »Čukljati«.

Ne smete čutit se Slovence,
rajše 'mejte tuje Nemce.
Fuj! Ciril-Methodova žveplenka,
ker ne da nam ona evenka.

Kaj nam otročiči v Trstu mar,
sami vedno rabimo denar,
da zraste le veliko »Čukulade«,
četud' Slovenec zadnji pade.

Ta pesem bodi naj vam v čast,
ž njo vab'te dečke male v past,
da raste naša »Čukarija«,
s'cer neha vsa ta bedarija.

Zato le dobro skup držite,
pa mene vsepovsod hvalite,
spodtaknete se prec ob kamen,
Če mene ni, je vaše slave konec.

Amen.

Jz Krmelja pri Št. Janžu.

d Dočakali smo naposled dan, ko je odšel od tukaj znani obratovodja g. Flatschat. V soboto večer je v krogu malega števila svojih somišljenikov obhajal svojo odhodnico. Gotovo je odšel s teškim sreem od nas, saj je moral pustiti v Krmelju neizpolnjene nade, postati kedaj pri tukajšnjem premogovniku za »ta prvega, najvikšega.« Mi pa smo veseli, ker z njim odhaja velik del nemške nestrpnosti, ki ji je bila Ciril - Metodova družba in nje podporniki trn v peti, ki bi povsod rada videla nabiralnike za »Südmarko« in poslušal nemško pevanje in rajhovsko »Wacht am Rhein«. Njegov trud, pogruntati dopisnika, ki se je brez njegovega in njegove baže mož dovoljenja zanimal za ostre kritike vredne dogodke v Krmelju, je bil brezuspešen. Za slovo stavimo predlog, naj vsaj 1000 K položi v ubožno občinsko blagajno v Št. Janžu, pa se mu bo dopisnik osebno predstavil, da mu bo lahko zrl z oči v oči in ga magari s peklenskim pogledom pomeril od nog do glave. Pa tega gospod ne bo storil, saj vsi vemo, zakaj ne. Končno mu polagamo na srce, naj bo v kraju svojega bodočega delokroga bolj previden in naj nastopa proti Slovincem drugače, če hoče z njimi shajati.

d Krmeljska pošta. Na tej je še vse pri starem. Komunizem, kakor se ga je na kratko že opisalo, vlada po stari maniri naprej, le da še napreduje, tako da bo s časom smel vsakdo brskljati med poštnimi pošiljatkami, če bo to šlo tako naprej. Vse večje pošiljatve, paketi, škatlje itd. leže zbasane pod mizo pri vratih, v pogled vsem, ki prihajajo v urad in nevarnosti, da jih mimo hodeči pokvarijo s čevlji. Gospod načelnik menijo da če imajo za seboj gospoda direktorja, njih boljša polovica, gospa koštarica pa sorodnika višjega poštnega uradnika, da potem ni oblasti na tem božjem svetu, ki bi bila toli mogočna in nekega dne rekla: Ta lokal ni za poštni urad pripraven, poiskati se mora drugega! Kdor misli, da so stranke radi pošte in ne pošta za in zaradi strank, se temeljito moti. Poskrbeti bo treba za to, da se to napačno naziranje kmalu in korenito spremeni.

d **Iz Sent Janža.** Kolikor je nam znano, se mora opraviti krst in vpeljevanje žensk brezplačno; naš župnik Nemanič pa hoče tudi krst in vpeljevanje izkoriščati. Že pred vpeljevanjem zahteva mežnar, da se mora plačati 60 kr. »na bukve«. Mi smo radovedni, koliko je že na tistih »bukvah« denarja. Dne 10. aprila je pa Nemanič prinesel na prižnico »Slov. Dom« in trdil, da je vse laž, kar je bilo pisano o njem radi preklinjanja v cerkvi. Mi pa pravimo, da je bil tisti dopis popolnoma resničen, kar nam potrjuje cela fara. Župniku svetujemo, naj na prižnici uči krščanski nauk in naj se nikar ne zadira ko lisica v hosti.

d **Čebele so kradli** zapujski fantje France Lašič, Janez Lašič in Peter Štrucelj okoli Božiča lanskega leta. Vzeli so Francetu Radoviču iz Obrha en panj, Ivanu Držaju iz Dragatuša pa ob skoro istem času dva panja. Zanesli so panje v malo dolinico k cerkvi, posmodili čebele, med si pa razdelili. Od storilcev še menda nihče ni star 20 let, vendar sta bila Peter Štrucelj in Janez Lašič menda že opetovano radi tatvine zaprta. Kako pokvarjeni, lažnjivi in tatinski so tam ljudje, kaže tale zgodbica: Martinu Slobodniku iz Zapudja je bilo ukradenih iz kleti v gori en mernik jabolk. Ko je šel Slobodnik na sv. Jožefa večer stražit v klet, so ga napodili s kamenjem domov fantje France Lašič, Jože Brajdič (ki pa ni ciganskega pokoljenja), Janez Pubek in Peter Ferderbar. Če bi Slobodnik ne bil bežal, bi ga bili kamnali. Nič manj pokvarjena ni mladina na Tanči gori, kjer je ona gospodar in strahuje oženjenec in posestnik. Pa ravno Zapudje in Tanča gora ste najbolj klerikalni vasi. V Zapudju ni deklince, in menda ni fanta, ki bi ne bil v Marijini družbi. Škoda! Govore pa v Zapudju najkрасnejšo slovenščino.

d **Z vlaka je padel** 5. aprila t. l. France Brglez iz Grosupljega, ko se je vozil med Višnjo goro in Zatičino. Klobuk mu je bil vzletel z glave veter, ko je stal na ploščadi pred vozom. Brglez pa je skočil za njim. Zadobil je nevarne notranje poškodbe, pa bo imel nemara še sitnosti radi tega.

d **Strašna nesreča v Smolenji vasi pri Novem mestu.** Janez Kavšek je bil velikonočni torek še zdrav in čil, čez šest dni potem pa je umrl vsled pljučnice. Pokopali so ga 8. aprila, že dne 9. aprila pa je padla na njegovega 5letnega sina Miho vozna truga in ga ubila. Ko je mati to zvedela, je zblaznela.

d **Pintarjevo hišo v Kandiji** je kupil župan Zure, »Štembur«, za 30.000 K, mesar Windischer iz Kandije pa hišo na Loki za 4800 K in od ge. Perko hišo in posestvo pri novomeškem kolodvoru za 80.000 K.

d **Pri Črmošnjicah pri Stopičih** se je ubil novomeški delavec Avžin. Vrgla ga je najbrže božjast.

d **Porod na stranišču.** V Sodražici je šla dekla Antonija Košmrl, ko je čutila, da se ji bliža »težka ura«, na stranišče, kjer je porodila, otrok pa je padel v greznico in utonil. Neusmiljena mati je v rokah pravice.

d **Telovadnemu odseku litijskega »Sokola« na Vačah** so darovali: G. Josip Goršek, učitelj v Dobliču, povodom svoje poroke z gospico Franico Mal, 7 K; Ivan Topolšek iz Rov, bivajoč v Ameriki, 4 K 80 vin; Anton Kristan iz Vač, bivajoč v Ameriki, 20 K; »Posojilnica v Zagorju ob Savi« 50 K in Ivana Primožič iz Loga pri Litiji 20 K. Srčna hvala vsem darovalcem Na zdar!

d **Iz Št. Lovrenca ob Temenici.** V »Lažiljubu« je zabrenkal nek bistrumen Čatežan njihovemu fajmoštru slavospev, ki pa malo diši po samohvali, kakor kranjska klobasa po česnu. E, zamoreca ali črneča prati ni tako lahka reč! Pa primerjajmo naš dopis z onim »Lažiljuba«. Da je naš čateški fajmošter zmerjal z divjaki in surovinami, je resnica, in to menda ni molitev, pa se je le izvršilo v hiši molitve. Tudi nam so znane besede Kristove, da je njegova hiša, hiša molitve — pa ne surovega in hlapčevskega zmerjanja politike in agitacije. Žal, da se besede Učenika ljubezni tako potvarjajo in spreminjajo v kletu sovraštvo ter koristolovsko politiko. Za vaš altar res naravnost nismo nič dali, a to nam menda vendar ne prepovedujete, da ne bi smeli v vašo cerkev. Vidite, mi imamo, če ne samo sveto dolžnost, — kakor vaš fajmošter do zmerjanja, — tudi majčkeno pravice do vaše cerkve in vašega novega altarja. Dokaz je sicer indirektno in za nekatere veleume čateške fare malo težak, a vendar poskusimo! Naša fara je dobra fara, če je zdaj malo slabeja, odkar smo odkupili bero, ali prav povedano farško beračenje — kar bi svetovali tudi Čatežanom — ne vemo. Mesto je tukaj tudi za kaplana, pa ga ni, ker to našemu Tonetu več nese. Po Ljubljani in drugih boljših krajih se valja vse polno takih gospodov, ki bi lahko služili, pa žive le na račun verskega zaklada, in ker ta že v dolg leze, pa na račun nas, davkoplačevalcev. Vidite, pa bi poslali k nam kakega brihtnega Lampeta ali škofa vseh treznih devic — Kalana, ali kaj sličnega — duše past, pa bi bili pri nas lahko vsako nedeljo po dve maši, da bi ne bilo treba hoditi v vašo cerkev poslušat novih naukov »akademično« (?) izobraženih psovalcev. Tako smo pa revčki: če greš drugam k maši, te zmerjajo, če pa ne greš, te že čaka gospod hudič, da ti pohrusta grešno dušo. Sicer pa mi že vemo za pravi vzrok, zakaj nam branite v vašo cerkev, in bi bili vi tam radi gospodarji, — zato, da bi bili bolj podomače med sabo, kakor ste pri hranilnici, ter da bi svet ne izvedel za vaše budalosti, ki se gode tam gori. Kar se tiče zidave tiste opekarne, ki jo zida vaš faj-

mošter — smo ponižno prosili le za majčkenčko pojasnila; zato se pa ni treba tako razburjati, kakor da bi bili resnico povedali. Sicer pa nas stvar le v toliko briga, ker imajo tudi naši ljudje pri tisti hranilnici denar, od kojega dobiček se je delno porabil tudi za vaš altar — in smotorej tudi mi prispevali zanj ter si ga torej le smemo tako malo oddaleč ogledati, seveda — od blizu naj bo le vaš! Zato pa zadeva zahteva občega pojasnila, ne pa le tistega med štirimi stenami vašega s 5000 kroncami popravljenega farovža. Dovolili bodete kajne, da smemo v očigled javnega interesa le vprašati: Kedaj in kakšna pogodba se je sklenila s hranilnico za stran sveta, kdo zida opekarne, čigava je in bode, kadar župnik odide ali umrje, čigav je svet, koliko znaša najemnina, čigav bode dobiček, čigava izguba, kdo plačuje kazni itd., itd. It is not right, pravijo naši Amerikanci, če javna vprašanja le med štirimi stenami zagovarjate. V svet z odgovorom, a z jasnim kot beli dan, to potolaži javno govorico, pa ne osorni odgovori, da to nas nič ne briga. Naprej do resnice, to je naprednjaštvo! Očitajte nam, da napredujemo le v sovraštvu do duhovnov in cerkve, — ne, pač pa v sovraštvu do bisagarjev in nikoli sitih ljudskih krvosev. Prave duhovne smo še vedno ljubili in spoštovali, a takih, katerih rok se drži sirotka in jajčne lupine — dovolite — takih pa ne moremo. Pravite, da niso bili naši predniki stanovitni do konca in so vsi pred smrtjo postali spokorni klerikalci — torej ste vi le klerikalci — ?! No, no, gospodje Čatežani, kako se ljudje leve, pa vedo najbolj ključarji, ki so zgolj iz dobičkarije se prelevili iz naprednjakov v čikarske klerikalce, da so zamogli postati — ključarji. Mi pa smo vedno stari. Še vedno verujemo v Boga in nauke Kristove, seveda nepokvarjene. Le nikar ne zamenjajte vere s politikom. Ta ima z ono toliko opraviti, kakor cigan s poštenostjo. Vi pa in vaši ter naši duhovni kvirijo oni prevzvišeni nauk ljubezni, ki ga je oznanjeval Krist, ter ga umetno in liguorijansko prepletate z zvijačo politike, hinavščine in sovraštva do bližnjega. Fej! ostudno je na mrtve se sklicevati v svrhu nesramnih klerikalnih lažidokazov. To zna le podla, hinavska klerikalna svojat, brez duše, čuta in ljubezni, svojat, ki si je zapisala na Kajново čelo: »Ubij svojega nasprotnika, uniči ga!« — svojat, ki jo karakterizuje nizkotno sovraštvo, podla slavohlepnost, egoistična gospodstvaželjnost in brezmejna lakomnost. — Toliko za danes. Ako nas bodete po svoji cunji še izzivali, bomo pa še odgovorili. Da ne pozabimo! Kako pa je z odgovorom zaradi tiste hiše z dvakrat novo streho? Šment, na tisto ste pa pozabili, ali je pa šel odgovor rakom žvižgat!

d **Iz Preloke** nam pišejo: Ker smo takorekoč na koncu sveta, zato ni čudno, da

smo od vsega sveta popolnoma pozabljeni. Samo včasih nam posije sreča, da so svet malo začne zanimati tudi za nas. Ampak to je nesreča, da se tisti, ki se zanimajo za nas, zanimajo zato, da koristijo sebi, ne pa nam. To so namreč ob vsakih volitvah klerikalni kandidati in njihovi priganjači. Ob volitvah nam obetajo zlate čase, ko pa smo jih mi s svojimi glasovi spravili na konja, nas pa popolnoma pozabijo. Že 34 let plačujemo 30odstotno cestno doklado, pa vendar ne dobimo nikake podpore. Nekateri zelo revni posestniki so že davno vložili prošnjo na deželno vlado za brezobrestna posojila, pa še odgovora niso dobili. To je zato, ker imamo klerikalne poslance, ki skrbе samo zase, za duhovnike, posebno pa za ljubljanskega škofa. Ljubljanski škof ima na leto 40 do 50 tisoč kron plače od države, pa so mu še izposlovali poslanci, da mu ni treba deset let plačati nobenega davka. Pred dobrim mesecem so mu pa še izposlovali pol milijona posojila proti enodstotnemu obrestovanju. Vidite kmetje, tako skrbе naši poslanci za škofa. Kako pa skrbе za nas? Koliko so pa že nam izposlovali? O pač, izposlovali so precej tudi za nas, namreč zvišanje davkov. Vladi vse dovolijo, kar zahteva, ne vprašajo pa nič, ali bo kmet mogel plačati ali ne. Vedno bolj uvidevamo kmetje, da je klerikalizem za vsak stan največja nesreča. Če meščani ne marajo klerikalcev, zakaj bi jih poslušali mi kmetje! Če bodo ob prihodnjih volitvah še prišli med nas iskat svoje sreče, tedaj jim bomo že pošteno posvetili.

d **Apnenica** se je razpočila posestniku Belaviču Pod klancem št. 2 pri Vinici. Popoldne ob 3. jo je zakuril, o polnoči se je pa razletela. Belavič ima vsled tega precejšno škodo.

d **Z Dvora**, dne 19. aprila. »Tudi Ajdovec dobi v kratkem cesto,« tako piše »Slovenec« v št. 83. Res je to in vsi davkoplačevalci privoščimo Ajdovčanom boljšo pot, kot so je imeli do sedaj. Napravila in izpeljala naj bi se bila pa po prvotnem načrtu in ustrezno bi bilo vsem. Pri drugem načrtu se pa ni več gledalo na korist velike večine davkoplačevalcev, temveč na željo g. fajmoštra Martina iz Ajdovca in na zahtevo cestnega načelnika v Žužemberku. Ta dva sta največ kriva, da se bo izpeljala cesta za naše žulje tam, kjer jo razun župnika g. Martina nihče ne bo rabil. In še ta si bo moral kupiti še enega konjiča, da bo mogel »poškodran« cesto za vožnjo urediti in ugladiti, drugi mu ne bo pomagal. Če se mu bo posrečilo s svojimi konjiči »šoder« pohoditi in ugladiti, potem bo pa jela cesta zeleneti in na nji bo trava rasla in to bo edino prav, da se ne bo delala krivica našim mlinarjem, trgovcem in drugim obrtnikom. Ljudje bodo rabili le staro pot od Sadinje vasi proti Dvoru. Zaradi nove ceste vse godrnja in kolne. Le g. župnik ajdovski poje slavo

cestnemu načelniku v Žužemberku v »Slovenec« in pravi: »Čast zlasti vrlemu načelniku cestnega odbora, ki je s svojo pridnostjo in veljavo odvrnil, da se ni v zadnjem trenutku vse skupaj podrlo, kakor je pretilo«. Mi pa pravimo, da je narobe prav. Časti si g. načelnik med interesenti ni pridobil s tem, da je zavrnil prvi načrt, ki bi bil ugajal vsem. Pa kar je, je! Krivica se ne da popraviti. Edino to nas tolaži, da se bodo merodajni krogi obrnili tudi proti Soteski. Tamošnji nepotrebni klanec bo gotovo koga v nos dregnil in popravil se bo. Tega klanca nihče ne vidi, le ubogi trpin-voznik, ki muči sebe in svojo trudno živino dan na dan po tem klanecu. Kako lahko in z malimi stroški bi bil odstranjen ta klanec, pa se živ krst ne briga zanj. Izgovor, da je svet knezov, ne velja, saj je ravno on v prvi vrsti poklican pomagati, ker se po tem klanecu prevaža večinoma le njegovo blago, kakor: krli, žaganice, oglje itd. Mislimo pa, da bi presvitli knez gotovo ne imel nič proti temu, saj je obče znano, da je dobra duša. Le naprositi ga bi bilo treba. Če bi pa res ugovarjal, kar je neverjetno, bi se pa vseeno potrebi ustreglo, saj imamo postavo. Le malo dobre volje od poklicanih faktorjev, pa bo šlo, in nepotreben klanec bi bil odpravljen in z njim odpravljeno trpinčenje živine po klanecu. Tedaj hitro, dokler je še kaj denarja v »kasi«, katero tudi mi pomagamo polniti.

Davkoplačevalci.

d **Iz Škocijana**. Dober Kristusov namestnik je škocijanski kaplan Florjančič. Pokazal je to predpretečeni terek, ko je šel v Hrastulje previdet neko staro ženo. Ko je svoje ceremonije opravil pri umirajoči, se je obrnil na bolničinega moža, revnega starčka, nad katerim je tako kričal, da so se zunaj stoječi možje že pogovarjali, da ga bodo šli ven vreč. Starega moža, ki se komaj še pokonci drži, je psoval kot kak cigan. Zaslužil je, da bi ga mož poklical pred sodnijo. Prepričani smo, da bi kaplan kot božji namestnik takoj tožil, če bi mu kdo le kaj malega rekel čez njegovo čast. Vemo, da bi on ne imel prav nikakega usmiljenja, zakaj naj bi ga mi imeli z njim. Tako je sedaj v Škocijanu! Duhovnike imamo še samo po imenu, da se pustijo proti dobri plači častiti kot »gospodje«, in pa da bero terjajo in pobirajo. Nas bi pa radi v strahu imeli, pa od nas dobro živeli. Ali mislite Vi »debeli«, da je Šterk kriv, če je prišlo v javnost, da je bolnica v Stari Bučki brez spovedi in brez obhajila umrla? Saj se je to zgodilo vsled vaše komoditete. V »Domoljubu« se izgovarjate, da je bila maziljena in da je prejela zakramente. Pa mi nismo tako slabe vere kot vi duhovniki, da bi namreč verovali, da je to že zadosti, če se umirajočega namaže, pa bode vseeno v nebesa zlezal, če prav ni ne spovedan, ne obhajan. O, ne! Mi verujemo drugače kot

vi. Mi verujemo tako, da se umirajoči najprej spove, in obhaja, potem se šele »mazili«, kar pa gotovo nima tiste veljave kot prvo dvoje; saj tudi v litanijah molimo: Nagle in neprevidene smrti, reši nas. Vi pa trdite nekaj v »Domoljubu«, kar vam živ krst ne veruje. Po vaši trditvi je vseeno, če je kdo obhajan ali pa samo maziljen. No, sedaj pa naj čitatelji sodijo, ako nismo mi bolj verni ljudje, kot duhovniki, ke se upajo nekaj takega trditi, kar že vsak šolar vé, da ni resnično. Ta Florjančič bode pri nas tako naredil, da bodo ljudje res vso vero izgubili. Ker tako surovo nastopa, bode polagoma tako prišlo, da se ne bode nihče več upal poklicati duhovnika umirajočim, kajti vsak se bode bal, da se bode duhovnik kregal, mesto da bi molil. Gosp. kaplan! Ali je Jezus na križu desnega razbojnika oštel, kot vi Šterka? Ali je Jezus tako surovo nastopal? Ali ste se to v lemenatu naučili? Li veste kaj pravi sveto pismo: Pred sivo glavo vstani in spoštuj osebo, starega človeka. III. Mojs. 19. 32. — in pa: Človekova jeza ne dela pravice božje. Jak. 1. 20. Vi učite: Bodite usmiljeni, da boste usmiljenja dosegli. Ali za vas ta nauk ne velja? Kaj bode pa vi dosegli od njega? Pasji bič! In enkrat poreče gospod: Ker si veter sejal, bodeš danes vihar žel, mesto da mir delil, si sejal prepir; tedaj poberi se pred mene...! Kristus je učil: Ljubi svojega bližnjega zavoljo boga. Je-li se na tak način ljuben skazuje? Kaj pravite, kam smo prišli? Gorje celi fari, ker imamo take duhovnike, ki tako delajo, da mora človek vso vero izgubiti. Če bi bog tako nastopal kot vi, bi bil že davno vse duhovnike pokončal. Pa brez zamere. Ako se bode te poboljšali, hočemo poročati.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vidā nad Ljubljano.

g »Klanfarjev ugled gineva od dne do dne,« je javkal zadnjič v neki tukajšnji gostilni neki zadolženi klerikalni bacek. No, to mu radi verjamemo. Saj pa to ni nič čudnega ne glede na to, koliko je ta človek v svoji strankarski zagrizenosti in samopašnosti naši občini povzročil gorja. Ali ga naj mi morda zato spoštujemo, ker se n. pr. z Zabretom na čelu na vse kriplice poteguje, v svrhu nove šole — za trikrat predrago Vovkovino? Ali naj ga morda spoštujemo zato, ker je zavedni posestnici, Luciji Gutnikovi, povzročil občutno škodo pri isti ograji, kakor smo že zadnjič poročali? No, in takih »spoštovanja« vrednih činov bi Klanfarju lahko našteali sto in sto. In potem naj bi ga še kdo spoštoval? O smešno! O Klanfar in vi vsi njegovi backi (saj jih je že malo), vedite, da na onem prostoru, kjer bi imel kraljevati Klanfarjev ugled, je že zdavnaj vse »preraščeno«!

32.30
1.1
1.1

g Časi se spreminjajo. Lansko leto o veliki noči smo videli stopati med procesijo »Pagatelj« — za njegovo malo postavico — smešno visokim cilindrom. A pri letošnji procesiji je pa hodil pokrit le z navadnim klobučkom. No, seveda, lani je bil še profesor knjigovodske šole, ter menil postati še ravnatelj itd. A letos pa revež ni drugega, kakor Zabretov pokorni sluga in k večjemu še — čevljarški kramarček. Kajne, Pagatelj, časi se spreminjajo!

g To ga lomi. Da je Tinkrletu politika mnogo bolj mari, kakor pa cerkvene in verske stvari, je razvidno posebno iz tega, da se je zadnji »Domoljub« v prvi notici jezil nad liberalci, ki nasprotujejo fajmoštru in Klanfarju in za vsem tem je šele poročal o škofu in birmovanju. Tako je torej »Domoljub« postavil liberalce na mnogo višje mesto, kakor pa cerkvenega kneza in škofa Jegliča. O Tinkrletu, pa ga spet polomiš, pa ga le!

g Razno: Faliran profesor, Zabretov svak Podlesnik, je prišel v Dravlje reševati šolsko vprašanje. Veliko ni vedel. Bahal se je, da lahko s Tinetom prodasta svojo hišo grofu Chorinskemu za lep profit. Prav, potem naj pa Vovkov dom kupita, pa naj tam zidata zase vilo, nihče jima ne brani, s svojim premoženjem naj delata kar hočeta, a ne tako z ljudskim, to pa ne pustimo. Pa bal se je možiček Draveljcev, in tako je bežal, da je celo kolo pozabil. No, strah je bil nepotreben, saj Draveljeji niso tako hudobni in ne bojazljivi, vsakemu povedo, kar mu gre, tudi škofu, če je treba. Fajmoštru pa to ni všeč, zato je po Št. Vidu pravil, da so Draveljeji škofa kar na cesti ustavili kot kakega pastirja. Je pastir velik, zato so ga tudi Draveljeji počastili, in ko jim je dovolil, potem pa z njim govorili brez strahu. Zanje je bilo prav, za škofa tudi, je vsaj zvedel, kako se godi. Če pa Tinetu ni prav, kaj moremo mi za to? Na liberalce se jezi, pa če bo šlo tako naprej, bodo kmalu sami liberalci v naši fari in prihodnjič bode škof še bolj vesel kot je bil letos. Že celo take kmete, kot je Ježek na Poljanah, napadajo Tinetovi hlapci z liberalci. Prav, vsaj svet prej spregleda, za kaj se gre. Kdor danes Tinetu ne kima, ta je liberalec, to pa je zdaj že večina v naši fari. Vljudnost je lepa čednost, naš Tine je pa nima. Dober bi bil za v kak cirkus za voditelja, kjer bi z bičem v roki krotil lačne pse, a če misli, da so ti psi šentviški farani, se pa moti. Pa drugič še kaj.

g Za novo šolsko stavbišče v Št. Vidu se še najmanj par let ne bo vedelo, kje bo, če šentviška osrečevalca, Klanfar in Zabret ne bosta odjenjala od svoje blazne trme, da naj se da za stavbišče nove šole čez 70.000 K, in to na nepravem kraju. Večina občinskega odbora in krajnega šolskega sveta je namreč sedaj solidarna, da tega ne dopusti, da bi se tako zaprav-

ljal ljudski denar in oškodovala pretežna stran, in je pripravljena braniti pravico in davkoplačevalce do zadnje inštanice. Toliko v vednost javnosti, da ne bode nepotrebne strahu pred govoricami, ki jih namenoma razširjajo kimovci osrečevalcev.

g Za kratek čas. Miha: Kaj meniš, Jože, zakaj se ta - le Pagatelj tako smešno obnaša? Vselej, kadar se pelje v Tinkrletovi kočiji, se tako »štiman« pokoncu drži, da ima glavico kar kvišku zasukano. Ali ni to res čudno videti? — Jože: Vidiš, Miha, to ni tako čudno, kakor ti misliš. On namreč gleda kvišku zato, ker gleda za svojo profesuro, ki mu je nedavno odfrčala v — zrak.

g Iz Zgornje Šiške. V ponedeljek je umrl v Kosezah posestnik Jože Juvan, po domače Mihovec, ki je bil splošno znan. Pogreba se je udeležilo veliko število domačinov in drugih. Po sporedu zapeli so mu peveci nagrobnico. Župnik Zabret pa seveda nima toliko takta, da bi počakal zaključka in je po svojih očenaših bežal s pokopališča. Pogrebecem se je zdelo to smešno in neotesano.

Jeseniške novice.

g Družabno življenje na Jesenicah. Gospod urednik! Gotovo mislite, da je na Jesenicah, kjer je takorekoč slovenska meja, napredno družabno življenje v najboljšem tiru. Da pa ni tako, vam hočem nekoliko opisati tukajšne razmere. Raznih društev in klubov imamo od sile veliko: so razni, menda slovenski pipčarski in dromlarski klubi, društvo za promet tujcev, požarne brambe, pevska društva, olupševalno društvo, veteransko društvo, sploh vse polno raznih pisanih društev, tako da skoraj človek ne vé, kam bi se dejal, da bi bolj koristil — domovini. Govorimo enkrat odkrito! Razcepljeni so Slovenci na ta način na vse strani, za edino društvo, ki je v resnici narodno, ki daje svojim članom, oziroma jim preskrbi vsestransko izobrazbo, ki vzgaja jeklene značaje in kjer so se vzgojili mladeniči, ki so danes v ponos vsemu slovenskemu narodu, za društvo »Sokol« je vse premalo zanimanja. Poznamo ljudi, ki se ob vsaki priliki trkajo na svoje narodne prsi, a niso niti člani »Sokola«. Mnogo jih je pa tudi, ki so člani samo na papirju. Gospoda, tako ne sme iti več naprej! Jesenice so industrijalen kraj, in ako hočemo ohraniti zavedne slovenske delavce, moramo vzgojiti zavedne slovenske delavce, zavedne pravim, da ne bodo razni, Slovincem neprijazni ljudje izrabljali in ustanavljali iz slovenskih talentov različna pevska društva, ki so delavstvu in sploh Slovincem le v škodo. Da pa dosežemo to, nam je v prvi vrsti treba, da centraliziramo vsa sredstva, ki so potrebna za izobrazbo, na

enem mestu. Da pa v gostilnah ni mesto za take stvari, se razume. Torej kaj storiti? Res žalostno za nas Slovence: Nemci postajajo z vsakim dnem močnejši, trdno so organizirani, imajo vsa sredstva, ki jim služijo v njihove namene. Kaj pa mi Slovenci? »Turnhalle« se blesti na krasnem poslopju na Savi, a prepotrebni slovenski »Sokol« se pa preganja iz enega prostora v drugega, od ene strani udrihajo po njem na najgrši način klerikalci, od druge strani ga preganjajo Nemci, in le čudno je, da sploh še obstoji. Torej Slovenci, ako vam je v resnici mar, da se obvarujejo Jesenice nemške povodnji, tedaj zastavite vse svoje moči v to, da se na Jesenicah čimpreje dvigne »Sokolski dom«, kjer bi se vsestransko izobrazevalo slovensko delavstvo. Prosim tudi izven Jesenic bivajoče rodoljube, priskočite na pomoč in pomagajte rešiti, dokler je še čas, kajti sovražnik je na delu. Le dve poti sta: ali bodo Jesenice vzgojene v nemško-klerikalnem duhu, delavstvo vzgojeno v naukih, da pride vse od zgoraj, torej tudi padec Jesenic v nemško brezno, ali pa napredne Jesenice. Ponavljam pa še enkrat: Če hočemo imeti zavedne slovenske delavce, moramo vzgojiti zavedne slovenske delavce. Na delo torej, kdor ima srce za slovenske domovine raj!

Delavce.

g Prepovedana pot, te napise je postavilo vodstvo tovarne ob senčnati poti, ki pelje skozi Hrenovco. Kaj je napotilo gospode do tega, nam ni znano. Najbrže so gospodje, ki imajo ob tej poti postavljene svoje krasne vile, preveč usmiljenega srea in ne morejo videti, da bi se kakšen izmučen delavec sprehajal po tej poti. Kaj neki pravijo na to naši duhovniki ki imajo vedno polna usta dobrot za delavce in ki učijo, da je bog svet ustvaril za vse ljudi. Pa bodo gotovo rekli, da to pride od zgoraj.

g Strah hodi baje v grobljo okrog Markeževe gostilne. Pripoveduje se, da hodi velika žena, črna oblečena, ki poseda okrog Markeževe hiše. Kadar pa jo hočejo prijeti, jim izgine. Vsak večer stražijo tu fantje, ki bi ta strah radi vjeli. Menda so tudi že orožniki večkrat stražili, pa čudno: Kadar je močna straža, si pa strah premisli in ostane doma. No, ako ga kdaj vjamejo, vam sporočim.

g Za kratek čas. Joža: »Ti Matevž, ali ti je znano, da si mislijo sedaj »ajmoharji« nabaviti svetle cilindre, da bo bolj vleklo in pa da bodo bolj »nobel«. Matevž: »Ete šentelj! Jaz pa mislim, da butica ostane neumna butica, pa jo povezni s starim peharom ali pa s cilindrom.«

Razširjajte „Slovenski Dom“!

Požar v Brdih.

V petek dopoldne dne 15. aprila je v vasi Brda nenadoma izbruhnil velikanski ogenj. Vnel se je pri hiši Janeza Dežmana hišna štef. 3. Sosedu so takoj opazili grozno nesrečo toda vsaka rešitev je bila brezuspešna, kajti ogenj je objel v trenutku vse sosedne strehe, ki so si bile zelo blizu in vse slamnate. Kako je ogenj nastal, po nesreči ali po zločinu, se do sedaj še ni dognalo.

Cela vas je imela osem hišnih števil, od katerih je ostala samo ena hiša cela, druga z gospodarskim poslopjem vred poškodovana, ostalo pa je do tal pogorelo in sicer posestnikom: Mihi Odar gospodarsko poslopje, Antonu Pogačniku hiša št. 2, gospodarsko poslopje in en prešič, Janez Dežmanu hiša št. 3, hlev, sušilnica, 11 prešičev, 1 krava in 1 tele, Janezu Fistru hiša št. 4, drvarnica, svinjak, žitnica in kolnica z orodjem, vdovi Urši Ažman hiša št. 5, gospodarsko poslopje, drvarnica, 5 prešičev in 3 jarcu; sama se je reševaje živino težko opekla ter v 24 urah v groznih bolečinah umrla. Francu Fistru je hiša št. 6 in gospodarsko poslopje poškodovano, Vagner Valentinu, hiša št. 7, hlev in svinjak, Francu Zupancu št. 8, hiša, svinjak in drvarnica. Uničena je torej cela vas.

Škoda se je cenila na 75.000 K, zavarovani so bili pa na neznatne zneske skupaj 8000 kron.

Na pomoč je prihitela prva požarna bramba iz Radovljice, za njo pa iz sosednje okolice Ribno, Bled, Kamna gorica in Mošnje. Le požrtvovalnosti in trudu teh se je zahvaliti, da se je kljub silnemu požaru obvarovalo troje omenjenih poslopij in nekaj oprave in živine.

Ker so pogoreli brez strehe, živeža in obleke nujne pomoči zelo potrebni, prosi županstvo velecenjeno občinstvo in vsa slavna društva, kakor tudi ostala milosrdna srea, da bi se usmilili ter jih z milodari, bodisi v denarju ali naturalijah, kolikor je največ mogoče, podpirali.

V to svrhu naklonjeni darovi naj se blagovolijo pošiljati županstvu občine Lancovo, okr. Radovljica.

Prva je darovala za pogorelece »Posojilnica v Radovljici« 1000 kron, ki jih je razdelila med nesrečnike. Naj bi našla mnogo posnemalcev.

V torek 19. t. m. je jel v Zgošah pri Radovljici goreti skedenj I. Gašperina. Požar je uničil hlev in hišo tega gospodarja in hišo soseda Goričnika. Da ogenj ni uničil vse vasi, gre zasluga ognjegascem iz Begunj in vodovodu.

Notranjski novičar.

n Napredna zmaga na Notranjskem. Pri občinskih volitvah v Doleh, ki so bile preteklo sredo, so na vsi črti zmagali naprednjaki. Živelu napredni volilci!

n Lovska sreča. Pred nočjo dne 16. aprila je ustrelil trgovec Ivan Benčina v Travniku pri Rakeku blizu hrvatske meje lepega divjega petelina. To je v tem kraju tako redek slučaj, da se niti najstarejši ljudje ne spominjajo, da bi bil kdaj kdo ustrelil divjega petelina.

n Iz črne naselbine — Vipave. Volitve v občinski zastop so končane. Obnesle so se proti vsemu pričakovanju. Zmagali so na celi črti zamorci, združeni z nemškimi belokožci. Izid je ta-le: v III. razredu bo kimalo šest zamorcev, v drugem trije in v prvem razredu trije zamorci in en belokožec, dokler ga južno solnce ne potemni, a vsem tem bode na pavke igral oni glavar, zamorec Čirval. Najbolje je funkcijski volilni aparat v prvem razredu in ker je glavno svojstvo črnuhov zavrtnost, se svet ne bo čudil, da tudi v tem slučaju triumfira ta čedna lastnost. Volitve za ta razred so bile razpisane točno ob 4. popoldne. Črno plemo je dobro znalo, da belokožci — škrici — ne morejo točno ob 4. na volišče. Sklicali so svoj rod pred 4. vkup in mu odvzeli glasove. Ko so potem 10 minut čez štiri prikorakali belokožci, nahajajoči se v večini, kakor eden mož v volilni šotor, so postali črnci sicer rdeči indijanci, a povedali so belim na kratko, da je volitev že zaključena, ker ni bilo točno ob štirih nobenega volilca več in belokožci so lahko zopet odkorakali, pustivši poštenjake na zmagovalnem bojišču. Zaradi lepšega so dali ti ljudožrci tudi belokožcem grizljaj kruha — 4 odbornike — a to le zato, da jih bodo potem tem debelejšje pohrustali, a zapomnijo naj si, da tudi njih še čaka o svojem času povračilo. Do videnja torej!

Poskušen umor s strupenimi pilulami v Logatcu.

Začetkoma tega meseca je dobila gospa Marija Hamerlic v Logatcu po pošti škatljico, v kateri so bile pilule. Pilulam ali kroglicam je bilo pridejano pismo, v katerem je stalo, da pošilja gospe pilule zdravnik dr. Levičnik iz Ljubljane v dogovoru z gospenjim hišnim zdravnikom dr. Gregoričem.

Pisec pisma priporoča gospe, naj vzame vsak večer pet takih kroglic, kar ji bo gotovo ozdravilo njeno bolezen.

Gospa je vzela stvar za dobro mišljeno in že je hotela vzeti kroglice. K sreči sta to preprečila mož in hčerka.

Gospa Hamerlic je nato pisala pismo dr. Levičniku v Ljubljano ter se mu zahvalila za njegovo ljubeznivost.

Dr. Levičnik je bil ves presenečen, ko je dobil pismo, ker ni nič vedel o kaki pošiljati na gospo Hamerlic. Ker se mu je zdela stvar sumljiva, jo je ovadil sodišču. Sodišče je najprej zaplenilo poslane kroglice in jih dalo preiskati.

Preiskava je dognala, da so pilule strupene — strup, s katerim se pokončavajo miši in podgane. Konstatiralo se je, da bi pet kroglic, kakor je bilo nasvetovano v pismu, zadostovalo, da bi bila gospa umrla. Strup ne učinkuje tako hitro kakor na primer ciankali. Dotičnika, ki zavzije strup, se poloti strašna žeja, da mora neprestano piti, dokler mu želodec in čreva ne — počijo.

Razume se, da se je takoj pričela stroga preiskava. Prvi sledovi so vodili v Trst, in splošno se je sodilo, da je krivec sin gospe Hamerlic iz prvega zakona, Fran Hladnik, v Trstu, ki živi s svojo materjo že dlje časa v nesoglasju, ker se je oženil proti njeni volji. V sredo je bil Hladnik v Trstu zaslišan. Policija se ni mogla prepričati o njegovi krivdi, za to ga tudi ni zaprla. Kdo je potem odposiljatelj strupenih kroglic?

Na to vprašanje sedaj še ni odgovora, prav gotovo pa je, da se bo sodišču posrečilo priti na sled krivcu že v najkrajšem času.

Kakor stvari sedaj stoje, je čisto gotovo, da je zločin skušal izvršiti nekdo, v čegar interesu bi bilo, da spravi gospo Hamerlic, ki je, mimogrede omenjeno, precej premožna, s sveta. A kdo bi mogel to biti? Težko je odgovoriti na to vprašanje, zato počakajmo, kaj bo spravila na dan preiskava.

Ameriške novice.

a Claridge, Pa., začetkom marca. Cenjeni »Slovenski Dom«! Prosim, da sprejmeš teh par vrstic v svoje predale. Nimam ti poročati kakih posebnih novic, pač pa o prerani smrti našega rojaka Vinka Z o r a, ki je umrl dne 17. februarja po dolgotrajni bolezni, jetiki. Pokojnik je bil v najlepši mladeniški dobi. Doma je bil iz Spodnjih Pirnič, občine Šmartno pod Šmarno goro, kjer zapušča očeta, mater, brata in sestro. Tukaj v Ameriki je bival le še par let in bil vse skozi ljubeznjivega značaja in spodobnega obnašanja. Bil je član tukajšnjih slovenskih društev »Slovenske Svobodomiselne Podporne Zveze« in »Slov. Narodne Podporne Jednote«. Pokopali smo ga v soboto 19. februarja na Union pokopališču v Irwinu, kjer že več naših rojakov spi smrtno spanje. Pogreba sta se udeležili obe omenjeni društvi polnoštevilno s svojimi člani in mnogo drugih pokojnikovih prijateljev in znancev, ki so prihiteli iz drugih naselbin spremiti truplo pokojnega k zadnjemu počitku v tuji zemlji, ki naj mu bode lahka in mila, da si v njej ni nikdar mislil počivati. Ali kaj, smrt nikdar ne počiva, »danes meni, jutri tebi«. Naj v miru počiva in blag naj mu bode spomin! — Tebi pa, dragi »Slovenski Dom«, želim, da bi našel tudi na to stran Atlantika pot in da bi bodril rojake k narodni zavesti. — Pozdrav. John

Batieh, Claridye, Pa. — Ob priliki se morda zopet kaj oglasim.

a **Baltic, Michigan**, marec 14. Cenjeni urednik priljubljenega mi lista »Slovenski Dom«! V vašem listu sem dobil neko prilogo, ki sem jo skrbno prečital. Pri tem sem si mislil: »Kako si more taka eunja, kakor je »Slovenec«, kaj takega izmisliti? Da dotičnega urednika ni sram priobčiti in izdati v svet tako grdobijo. Čudno se mi je zdelo, da se najde Slovenec, ki tako grdo nastopi proti tako koristni družbi kakor je družba sv. Cirila in Metoda. Nato sem pobral okoli tukajšnjih zavednih Slovencev malo vsoto v prid družbi in v odgovor »Slovencu«, da bo vedel, da se tudi v daljni tujini zavedamo svoje narodnosti, dasi je tudi tukaj nekaj izjem, ki nas tukaj obrekujejo, da smo luterani in brezverci. K sklepu pozdravljam vse v daljni mi domovini, tebi, vrli list, pa želim obilo naročnikov in predplačnikov.«

Jožef Florjančič.

O „peklu“.

V Bruklenu je imel v nedeljo 5. marca odotni duhovnik pridigo, v kateri je svojim poslušalcem zatrjeval, da sploh ni nikjer pekla z večnim ognjem in Luciferjem s konjskimi kopiti ali kozlovimi parklji ter dolgim razklanim repom. Tudi manjših vragov, ki so pokorni glavnemu vragu, ni, kajti vse to, oziroma ves pekel obstoji le v človeški domišljiji. Imenovani duhovnik, ki se piše Ruselj, je nadalje naglašal, da si pravi »pekel« napravijo ljudje le na tem svetu in sicer vsled medsebojne zavisti in škodoželjnosti.

Da se pa njegova propoved razširi tudi med drugim prebivalstvom, ki ne zahaja v njegovo cerkev, je svojo propoved objavil v raznih listih.

Iz tega lahko razvidimo, kako se časi spreminjajo in z njimi tudi ljudsko mišljenje.

Ako bi imenovani duhovnik živel par stoletij preje in bi javno trdil, da ni pekla, bi ljudje pod vodstvom drugih duhovnikov takoj pričeli njega loviti in če bi ga vjeli, bi ga gotovo živega sežgali.

Ako bi kaj takega propovedoval pred petdesetimi ali sedemdesetimi leti, bi o njem govorilo vse prebivalstvo, ki bi ga gotovo napadlo s kamenjem, da bi imel obilo brezplačne reklame.

Sedaj pa, v dvajsetem stoletju, prihaja imenovani duhovnik brez vsake skrbi med ljudstvo in mu naznanja, da ni pekla, zakaj božja previdnost ne ustvarja ljudi po svoji podobi radi tega, da bi jih potem pošiljala v pekel za vse večne čase. In vkljub temu se nihče ne zmeni za to, zakaj pri nas se nihče več ne briga za obstoj ali neobstoj pekla. Duhovnik je torej lahko prosto povedal svoje mnenje, ne da bi moral za to zgoreti pri živem telesu, kakor svojedobno učenjak Galileo Galelei, ki je

moral umreti, ker je dokazal, da se zemlja suče okrog solnca.

* * *

Kdo izmed naših čitateljev bo morda mislil, da se strinjamo z mnenjem duhovnika Ruselja, vendar pa tega ne storimo, zakaj to je dandanašnji povsem nepotrebno. Poudarjamo le dejstvo, da se zamore v sedanjem veku trditi in dokazati brez vsake skrbi kako dejstvo, ne da bi se dotičnika sežgalo, kakor se je to postopalo z ljudmi, ki so dokazali resnico pred par stoletji. S tem ne odvrčamo nikogar od njegovega prepričanja glede obstanka pekla in vraga.

Za mnoge ljudi je koristno verovati v obstanek pekla in vraga, zakaj drugače bi oni ne bili dobri, ako bi v take stvari ne verovali. Zato naj ostanejo pri svojem prepričanju. Na tisoče in tisoče zločinov se ne izvrši zgolj radi bojazni, da bi dotičnik potem za večne čase ne gorel v peklu.

LISTEK.

Na semanji dan.

I.

Mešetar Jernej sedi sredi gostilniške sobe, na tleh sedi, z rokami bije krog sebe in se jezi nad nogami, ki ga nočejo več nositi po svojem poklicu. Krčmar Matija se prikaže na pragu, Jernej zarobanti:

»Vrag te dal, kakšne coprnije si mi natočil v vino, da si me tako zastropil, kakor bi me počegetala devetindevetdeseta bolezen!«

»Da bi te,« odgovarja krčmar. »Za vse sejmarje piješ, pa delaš mojemu vinu sramoto. Hajdi v listje!«

Kmet Andrič, majhen, pijan možič, ki ga lovi zakonska polovica za brke, se baha za mizo z voli in kravami, ki jih je dopoldne srečno spečal, vrsta kmečkih deklet, ki sramežljivo pokuša na dolgi klopi tik vrat rumeno vinsko kapljo, se mudi s pogledi po vinjenih fantih, ki pojo za okroglo mizo nasproti vrat, fantje sami so take volje, da bi jim veselja vsi spomladanski ščinkoveci ne odpeli.

Pa se ti eden od njih, Boštjan po imenu, doma s Kresnic, tri ure od trga, kjer sejmuje, tiho izmuzne v vežni mračni kot, kamor je sedla tropa ciganov in cigank, oprijela strune in zaigrala, da bi se rado mlado in staro popraskalo po stopalih.

Okrogla devotka, črna cigancina s takšnimi očmi, kakor stari beneški tolarji, pritiska z mehko bradico na prsi zakajeno godalo, prebira po njegovem ročaju z rjavimi drobnimi prsti, z drugo roko pa vihti namazano šibo, in taki glasovi ji gredo izpod vrata, da bi jih človek komaj primerjal z nebeško muziko.

Take ciganske bleščeče oči so že marsikomu urekle.

V Skaručni, hribovski vasi — Bog mu daj dobro — je gledal predobro vanje županov sin Luka, pa ga je vzela noč, kakor bi ga potegnila luna nase. Na Klekovecu, v mlinu na samoti, se je pokazala zakajena cigancina, pa je zmešala gospodarja in gospodarstvo. Zjutraj so vstali, pa ni bilo ne gospodarja ne vražje cigancine. — V Sremu, važnem kraju, je živela mati, ki je zasenčila vsakemu sinu do polnoletja oči vselej takrat, kadar je prišla k hiši ciganska žlahta.

Boštjan sedi in gleda, in nikogar ni, da bi lovil in prestrezal njegove poglede, ki se bolj in bolj zapletajo v črna nedra in tolarske oči. Rjava in bistra cigancina šviga z umazano šibo po godalu, da pojo in cvilijo strune, kakor bi se jokale in vriskale v eni sapi, in da je človeku milo in mamljivo pri sreju, ko jih posluša.

»Evo, evo,« se ponujajo žareče ustne, »evo, evö,« poskakujejo rjava nedra, »evo, evo,« poskakuje bosa nožica po grčavih tleh, kakor dimasto mače.

»Hoj, hoj, Juri Klas,
daj petico, odpri bas,
jaz bom godla, ti boš pel,
da bo naju vrag vesel.«

Boštjan posluša pesem brhke cigancine, glava leze v njena nedra, oči palijo njena lica, pa se skloni in poišče med črnimi lasmi zvito uho in zašepeče:

»Reci, mala, če bi ti z
mano češnje zobala?
Nabereva rdeče in bele,
da bodo nama urice vesele.«

»Hoj, hoj,« mu odpoje in odgode rdeča in iskra cigancina:

»Zunaj kraja hrast stoji,
ko je noč, naglas šumi,
da ne zve ne brat, ne mož,
komu daje žena rož.«

(Konec prih.)

Izdajatelj in urednik Rasto Pustoslemšek.

Listnica uredništva.

Dopisnikom na Vačah. Na vašo željo izjavljamo da g. Blaganje ne piše v naš list. Sicer pa iz lista samega lahko razvidite, da pričujemo iz vašega kraja samo tiste dopise, ki jih sami pošiljate. Priznamo pa, da smo g. Blaganjeta prosili, da bi prevzel dopisovanje v naš list, toda on je to odklonil, češ da načeloma ne piše v noben političen list. — Dopis z Vipavskega prihodnjic.

S sliko! Novost! S sliko!

Ravnokar je izšel
Zelo aktualno! **3. snopič „Več luči“** Zelo aktualno!

Halleyev komet!

ali 38 1-1

Ne bo nas še konec 19. maja 1910!

Cena 30 vin., s poštnino 40 vin.
Dobiva se v vseh knjigarnah in trafikah kakor tudi v založni tiskarni I. Pr. Lampreta v Kranju.

Dvignjene v soboto, dne 16. aprila 1910.
 Gradec: 9, 59, 47, 47, 73,
 Dunaj: 59, 11, 38, 3, 54.
 Dvignjene v sredo, dne 27. aprila 1910.
 Brno: 86, 60, 12, 73, 27.

Nikdo ne bi mislil,
 da se dajo Pekatele na toliko na-
 činov pripravljati, kot daje navodilo
 kuharska knjižica, ki jo vsakomur
 brezplačno pošlje Prva kranjska
 tovarna testenin v Il. Bistrici.

3 18 7

Posestvo na prodaj!

radi smrti gospodarja v lepem kraju 1/4 ure
 od železniške postaje **Št. Janž.** 24 oralov
 lepe hoste, njiv za 70 mernikov posetje,
 k temu primerni travniki, 1 vinograd in po-
 slopje v dobrem stanu. Cena 40.000 K. Lahko
 se pa tudi napravi manjša kmetija za 15
 do 20.000 K, kdor bi ne bi hotel kupiti
 vsega. Plačilni pogoji ugodni. Več pove
Fran Prijatelj v Tržišču (Dolenjsko.)
 33 2-2

Razpis.

Mlekarska zadruga na Prestranku
 bode zgradila

Novo gospodarsko poslopje

in se bode zaradi oddaje vseh skupnih
 del vršila

dne 8. maja 1910 popoldne ob 1/2 4 uri
v lastnih prostorih na Prestranku
javna ponudbena obravnava.

Načrte, proračune in natančneje stavbene
 pogoje je mogoče v mlekarski pisarni vpo-
 gledati. Vsak ponudnik mora položiti 10%
 od ponudnega zneska kot varščino.

Predstojništvo si pridržuje pravico, izbrati
 ponudnika ne glede na višino ponudnega
 zneska.

Prestranek, dne 21. aprila 1910.

Predstojništvo.

Pravkar je izšla zanimiva knjižica

2. snopič „Več luči“

pod naslovom: Kako naj sina oprostim vojaščine
 in druge važnejše odločbe glede vojaške dolžnosti.
 Cena 30 vin., s pošto 40 vin. Dobiva se **v tiskarni**

Iv. Lampreta v Kranju in v vseh
knjigotržnicah. 36 3-1



Eng. Franchetti

v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarne „Evropa“

priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno
brivnico

in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov.
Svoji k svojim! 20 52-41



Kri! dosežejo odrasli in otroci,
 bolni in zdravi. — Polo-
 vico stroškov prihranite v

Moč! gospodinjstvu na kavi,
 sladkorju in mleku, ako
 pijete **SLADIN**,

Zdravje! to je dr. pl.
 Trnkóczyja
 sladni čaj.

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod.
 Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po
 povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy

v Ljubljani zraven rotovža.

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varne

BLAGAJNE

izvrstne kakovosti

prodaja tovarna blagajn **M. Adlersflügel**

Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug itd.
 21 42-7

Tržne cene v Ljubljani

	Cena	
	od	do
	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1 14	1 40
1 „ „ „ II. „ . . .	1 —	1 20
1 „ „ „ III. „ . . .	— 90	1 12
1 „ telečjega mesa . . .	1 40	1 80
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	1 80	2 20
1 „ „ „ (prekajenega) . . .	1 80	2 20
1 „ koštrunovega mesa . . .	1 12	— —
1 „ jagnjetovega mesa . . .	1 80	— —
1 „ kozličevega mesa . . .	2 —	— —
Prašiči na klavnici . . .	1 30	1 50
1 kg masla . . .	2 40	2 60
1 „ masla surovega . . .	2 40	2 60
1 „ masti prašičje . . .	2 20	— —
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1 80	2 —
1 „ slanine prekajene . . .	1 96	2 —
1 „ sala . . .	1 96	2 —
1 „ surov. margarinskega masla . . .	2 20	— —
1 „ kuhan. margarinskega masla . . .	2 20	2 30
1 jajce . . .	— 5	— 6
1 l mleka . . .	— 20	— —
1 „ „ posnetega . . .	— 08	— 10
1 „ smetane sladke . . .	— —	— —
1 „ „ kisle . . .	— 80	— 90
1 kg medu . . .	1 20	1 40
1 „ čajnega surovega masla . . .	— —	— —
1 piščanec . . .	1 20	1 40
1 golob . . .	— 45	— 50
1 raca . . .	— —	— —
1 gos . . .	— —	— —
1 kapun . . .	— —	— —
1 puran . . .	— —	— —
100 kg pšenične moke št 0 . . .	45 70	— —
100 „ „ „ „ 1 . . .	45 30	— —
100 „ „ „ „ 2 . . .	44 80	— —
100 „ „ „ „ 3 . . .	43 50	— —
100 „ „ „ „ 4 . . .	42 50	— —
100 „ „ „ „ 5 . . .	40 50	— —
100 „ „ „ „ 6 . . .	38 —	— —
100 „ „ „ „ 7 . . .	33 —	— —
100 „ „ „ „ 8 . . .	16 —	— —
100 „ koruzne moke . . .	21 —	— —
100 „ ajdove moke . . . I. . .	36 —	— —
100 „ ajdove moke . . . II. . .	33 —	— —
100 „ ržene moke . . .	31 —	— —
1 l fižola . . .	— 20	— 30
1 „ graha . . .	— 18	— 36
1 „ leče . . .	— 36	— 40
1 „ kaše . . .	— 20	— 22
1 „ ričeta . . .	— 20	— —
100 kg pšenice . . .	28 40	— —
100 „ rži . . .	19 20	— —
100 „ ječmena . . .	17 60	20 50
100 „ ovsa . . .	17 80	— —
100 „ ajde . . .	16 50	18 —
100 „ prosa belega . . .	17 —	— —
100 „ „ navadnega . . .	— —	— —
100 „ koruze . . .	14 80	17 40
100 „ krompirja . . .	3 70	4 —

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 10 K-13 K
 Cena mehjemu lesu 9 K.

Trg za seno, slamo in steljo.

Na trgu je bilo

— voz sena . . .	7 —	10 50
— „ slame . . .	6 —	10 40
— „ stelje . . .	— —	— —

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnicā K 3,000.000.

Stritarjeve ulice števil. 2.

Rezervni fond K 300.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Sprejema vloge na knjižice in na
 tekoči račun ter jih obrestuje od
 dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in
 vrednostne papirje vseh vrst po
 dnevnem kurzu.

Odvetnik dr. Jos. C. Oblak

naznanja, da je otvoril

odvetniško pisarno

v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 15.

(Hotel Štrukelj.)

35 2-1

Josip Dekleva,

Gorica, ulica Municipio št. 1. 32 10-3



Prva slovenska tvrdka, ki se bavi že nad 25 let s prodajo jamčenih dobrih

šivalnih strojev,

za vse sloje in po nizkih cenah. V zalogi ima tudi




trpežna dvokolesa:

Premier, Ipog, Regent in Bourir s prostim tekom in

gramofone brez trobilnika.

Prodaja tudi šivanke za Singerjev stroj po 70 vin. tucat, plašče za dvokolesa po K 5-50, pnevmatika K 4-50 in više. Izvršuje vse poprave ceno, in bitro. Cenik pošlje na zahtevo.



*	*
	
Popravila in preobleke točno in ceno.	
Popravila in preobleke točno in ceno.	*

Najcenejše solnčnike in dežnike

domačega izdelka priporoča

3 52-7

Josip Vidmar

— v Ljubljani —

Pred Škofijo 19,

Stari trg 4,

Prešernova ulica 4.



Najbolj varno naložen denar

Stanje hranilnih vlog nad 38 milijonov kron.

je v slovenski

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po $4\frac{1}{4}\%$ ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagatelj ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Mestna hranilnica izdaja lične domače hranilnike proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo.

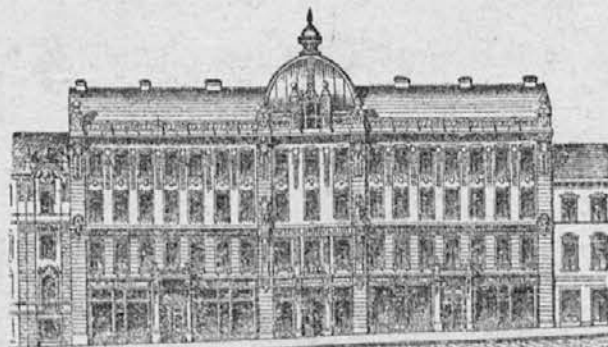
Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici števil. 3.

1 12-6



Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 5% in proti amortizovanju posojila po najmanj $\frac{1}{4}\%$ na leto.

Dolžnik more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako to hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Vinske sode

nove iz klane in žagane domače in slavonske hrastovine izparjene in ovinjene, porabne takoj za vsako vino prodaja zadruga

Agro-Merkur,
Ljubljana.

Kupujte pri narodni tvrdki domači izdelek.

Umetna gnojila

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit, rudninski superfosfat naročite za pomladansko gnojitev **takoj** pri zadrugi

Agro-Merkur,
Ljubljana.

Moko

otrobe in druge mlinske izdelke izvrstne kakovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur
v Ljubljani.

Vino

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko, metliško, vipavsko, goriško, istrijansko, zanesljivo pristno, izborno kapljico dobavlja od 56 l naprej zadruga

Agro-Merkur
v Ljubljani.

10 48-12

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti števil. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa

K 71,417.344.75

upravnega premoženja

K 17,519.983.93.

Obreštuje hranilne vloge

po $4\frac{1}{2}\%$

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.



Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obreštuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908

kron 17,102,911.27.

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z $\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{2}\%$ brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

3 52-16